

«ДІТИ КАРИШИНА – 2»

Таку назву коротким спогадам про Андрія Потаповича я дав не даремно, оскільки був переконаний у тому, що хтось із його колег або колишніх студентів обов'язково першим згадає, як у 1970-х роках називали спочатку студентів, а згодом і усіх співробітників біологічного факультету. Для тих, хто не знав Андрія Потаповича, можливо таке визначення звучало дещо дивно. Але не надовго. Уже перше знайомство з ним вселяло до нього повагу й шану як до людини, яка справді гідна батьківського пошанування. Не за вік, а в 1974 р., коли я вперше побачив його, Андрій Потапович уже міг претендувати не лише на батьківський, а вже й на дідівський статус. Та й самі студенти біологічного власне найчастіше так його і називали. Проте самі погоджувалися з тим, що вони – діти Карішина, цінуючи Андрія Потаповича за його батьківську турботу.

Першою в око впадала вимогливість. Проблеми сьогоднішніх ВНЗ – відвідування занять студентами – на біологічному факультеті тоді, здається, взагалі не існувало. Не тому, що студенти були іншими, були позбавлені спокуси затриматися на танцях чи дискотеках, які лише розпочинали свою історію в Україні, а тому, що знали: це – найкоротший шлях до декана, який умів так пояснити обов'язки студента перед інститутом, батьками, що бажання прогуляти пару-дві відразу ж відпадало.

Те ж стосувалося і підготовки до занять. Мабуть, ніхто більше не сидів за підручниками й посібниками, ніж майбутні вчителі хімії та біології. Студенти інших факультетів нерідко пояснювали це складністю навчальних програм підготовки фахівців на біологічному. Можливо, в цьому й була якась доля істини. Але лише незначна. Уже тепер я розумію, що ще в 1970-ті роки Андрій Потапович запровадив на своєму факультеті «кредитно-модульну» систему

організації навчального процесу у власній редакції. І вона не зводилася до арифметичного додавання балів за відвідування та оцінок на заняттях. Студент не мав права не виконати жодного з численних практичних чи лабораторних завдань чи то з хімії, чи то з біології, чи то з інших дисциплін, які забезпечували формування фахівця-вчителя. Для гуманітаріїв, яких могли викликати для відповіді на питання семінарського заняття усього кілька разів, а то й один-два рази на семестр, це здавалося зовсім незвичним. Невипадково на студентів біологічного часто дивилися зі співчуттям і не розуміли, як могли з такою любов'ю й повагою ставитися до ініціатора цієї системи навчання – до декана «діда» Карішина.

Щоправда, на перших курсах ця повага іноді ще перемішувалася з острахом. Пригадую розповідь однієї з моїх однокурсниць з біологічного факультету, яка в заборонених тоді для дівчат джінсах побачила у вечірніх сутінках Андрія Потаповича, який ішов другим поверхом. Уникнути зустрічі з ним можна було лише сховавшись у чоловічому туалеті. І, аби не потрапити на «килим» в деканаті, вона попрохала хлопців надати їй «політичний пристанок». Уже потім, через кілька років, розповідаючи цю історію, вона пояснювала сум'яття своїх почуттів у тій ситуації. Серед них був і страх першокурсниці. Але ще більше – сором від того, що вона ослахлася вимог декана, якого поважали всі – і студенти, і викладачі.

Можливо, образ суворого й вимогливого керівника щодо Андрія Потаповича складався не лише тому, що він постійно вимагав дисципліни й хороших знань студентів, а й під впливом його зовнішнього вигляду. Він завжди був зосередженим, цілеспрямованим, іноді різким, з-під окулярів дивилися глибокі очі, які, здавалось, пронизували, як рентгеном.

З роками і студенти біологічного, й їх сусіди починали розуміти, що таким же вимогливим Андрій Потапович був стосовно самого себе. Іноді здавалося, що він не працював на факультеті і для факультету, а й жив на ньому. Принай-

– міг сказати він і проректорові, і ректорові. «Самі» – значить у колі свого факультету, своєї сім'ї, яку він не один рік очолював як справжній батько, вимогливий до себе, але добрий і справедливий.

*Нестуля О.О. –
доктор історичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
ректор Полтавського університету економіки і торгівлі,
студент Полтавського державного педагогічного
інституту імені В.Г. Короленка у 1974-1978 роках*

БАТЯ

Студентські роки минули поруч з Андрієм Потаповичем Каришиним – викладачем, вихователем, переважно деканом, навіть директором, колегою, а головне – яскравою особистістю. Він прийняв мене студенткою, а після його відходу у небуття, стала пенсіонеркою.

Минають роки, але вони не здатні затьмарити пам'ять.

1947 рік. Успішно закінчила середню школу та склала вступні экзамени до Київського медичного інституту, але не пройшла за конкурсом. Було обмаль місць для десяти класників. Поза конкурсом справедливо були прийняті фронтовики. Серед них, учасник Параду Перемоги, Георгій Вороньков, у майбутньому завідувачий кафедрою психіатрії цього інституту і майбутній міністр охорони здоров'я СРСР Євген Чазов.

Дізнавшись, що на природничий факультет Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка складали ті ж экзамени, що й до медичного, вирішила спробувати долю, вступити вільним слухачем до педагогічного. Мій батько, військовий лікар, член партії,

мні, до пізньої ночі його можна було бачити через вікна хімічної лабораторії, у якій він проводив наукові дослідження. Так що «зустріч у сутінках» моєї однокурсниці була не випадковою. Я зрозумів це, вже коли став працювати викладачем, а згодом і проректором інституту. Зрозумів, що для Андрія Потаповича життя факультету, життя, успіхи і невдачі його співробітників і учнів були його справжнім життям. Він не відділяв одне від іншого. Тому й був однаково вимогливим як до себе, так і до інших.

Це вже на старших курсах студенти починали розуміти, що його вимогливість йшла від чуйного і доброго серця, від справжньої турботи про долю своїх вихованців. Усвідомлюючи, здавалось, просту істину про те, що лише наполегливою працею можна досягти життєвого успіху, він власним прикладом і ставленням до своїх вихованців прагнув відкрити двері до цього. Тому й привчав до дисципліни й самодисципліни, до наполегливої праці, послідовності. Проте, коли була потрібна допомога чи підтримка, Андрій Потапович ставав першим другом і порадником. Він ніколи не дозволяв ображати колег чи студентів. Міг бути імпульсивним, але завжди вболівав за справу, і це відчували всі, хто з ним працював.

Декан сам нерідко працював поруч із студентами. Про це немало було розповідей на прикладі Лучок, побудованих на ентузіазмі і за безпосередньої участі Андрія Потаповича. Мені ж довелося стати свідком уроку, який він дав не лише своїм студентам. Мабуть, у 1974 році йшов демонстраційний спортивного залу. Коли дійшла черга розбирати підлогу, нам, історикам, ніяк не вдавалося упоратися з нею. Хтось кинув: «треба звати біологів». І справді, незабаром прийшли студенти біологічного на чолі з Андрієм Потаповичем. Він узяв лома... Його хлопці – інші інструменти. І незабаром завдання було виконано. Таких прикладів можна навести немало.

Не раз, вже будучи проректором, бачив, як він захищав свій факультет і його студентів від «адміністративних наїздів» з боку ректората. «Ми самі вирішимо це питання»